

16:2

Fastighetsägares yrkande om ersättning enligt 16 § VAL 1970 för anordningar som blivit onyttiga till följd av att allmän va-anläggning kommit till stånd har ogillats på grund av att anordningarna varit av enkel beskaffenhet och inte motsvarat nutida krav på sanitär utrustning.

S.H. ägde sedan år 1946 en fastighet, belägen i den del av Halmstads kommun som tidigare utgjorde Harplinge kommun. Fastigheten ligger inom tätbebyggt område med byggnadsplan och är bebyggd med ett bostadshus. Under början av 1970-talet anlades kommunalt vatten- och avloppsnät inom området och fastigheten ingår nu i verksamhetsområdet för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning. S.H. har år 1972 erlagt taxeenlig anslutningsavgift - 4 100 kr - till kommunen.

Vid Va-nämnden yrkade S.H. att kommunen måtte jämlikt 16 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar förpliktas att till honom utge 2 100 kr såsom ersättning för vatten- och avloppsanordningar på hans fastighet, vilka blivit onyttiga till följd av att allmän va-anläggning kommit till stånd.

Kommunen bestred yrkandet.

S.H. anförde: Han utnyttjar fastigheten som fritidsställe. Åtgärder har numera vidtagits för att koppla fastighetens va-installation till den allmänna va-anläggningen och detta har - utöver anslutningsavgiften - åsamkat honom en kostnad av 3 500 kr. Bostadshuset var förut anslutet till en föreningsägd renvattenanläggning. Denna upphörde i samband med tillkomsten av kommunens anläggning. Vid anslutningen till den privata vattenledningen betalade han 500 kr i inträdesavgift till föreningen. Härutöver fick han själv ombesörja att en avstängningsbrunn anlades innanför tomtgränsen samt att ledningar grävdes ned dels - på frostfritt djup - från föreningens ledning i gatan till brunnen, dels - på 60 centimeters djup - från brunnen till bostadshuset. Den senare ledningen utgjordes av en ungefär 30 m lång och 38 mm grov plastledning. Kostnaden för dessa åtgärder uppgick till minst 500 kr. Ledningarna anlades år 1963 och togs i bruk påföljande år. De har bara använts två a tre månader årligen under sammanlagt åtta år. De ligger alltjämt kvar i marken men kan inte utnyttjas, eftersom kommunens vatten levereras under högre tryck än vad ledningarna är godkända för. År 1963 lät han också utföra avloppsanordningar på fastigheten. Även dessa togs i bruk år 1964. De består av en uppsamlingsbrunn, belägen omedelbart utanför bostadshuset, en trekammarbrunn och en stenkista. Sinsemellan och med bostadshuset är enheterna förbundna medelst betongrör. Anordningen utfördes i överensstämmelse med anvisningar från kommunen och har godkänts av myndigheterna. Den kan fortfarande användas för att ta emot vatten från en utomhusdusch. Kostnaderna för anordningen uppgick till 1 600 kr.

Kommunen vitsordade S.H:s uppgifter om vatten- och avloppsanordningarnas beskaffenhet och om kostnaderna för att utföra dem. Mot ersättningsanspråket invände kommunen emellertid: Vid tillkomsten av den allmänna anläggningen var S.H:s anordning - efter avskrivning - inte värd mer än 1 000 kr, varav 250 belöper på vattenanordningen och 750 kr på avloppsanordningen. Något tvång för S.H. att ansluta sin fastighet till den kommunala renvattenanläggningen har inte funnits.

Vattenanordningen blev onyttig främst till följd av att vattenledningsföreningen lade ner sin verksamhet. I och med att allmän avloppsanläggning kommit till stånd kan det inte längre godtagas att fastigheter, som kan anslutas till anläggningen, använder trekammarbrunnar. Hälsovårdsnämnden beslutade år 1972 att enskilda avloppsanordningar inte får användas, där möjlighet finns att ansluta till kommunens anläggning. Det är inte rimligt att ersättning skall utgå för små anläggningar av den art som här är i fråga.

Va-nämnden yttrade:

Enligt 16 § lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall anordning för vattenförsörjning eller avlopp, som blir onyttig till följd av att allmän va-anläggning kommer till stånd eller utvidgas, ersättas av huvudmannen för den allmänna anläggningen i den mån det är skäligt med hänsyn till anordningens art, ålder och skick, den fördel ägaren får av den allmänna va-anläggningen och övriga omständigheter. En i sak överensstämmande lagregel förekom även i tidigare gällande lag (1955:314) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Av bestämmelsernas utformning framgår att bestämmelserna är avsedda att tillämpas restriktivt, något som också särskilt framhållits av lagstiftaren i samband med tillkomsten av bestämmelserna.

De anordningar för vilka S.H. fordrat ersättning får visserligen anses ha blivit i huvudsak onyttiga till följd av att allmän va-anläggning kommit till stånd. Av S.H:s egen beskrivning framgår emellertid att anordningarna är av tämligen enkel beskaffenhet. Vid bedömningen är jämväl att beakta att fastigheten ligger inom planlagt och redan tätbebyggt område. Anordningar av förevarande art kan näppeligen anses motsvara nutidens krav på sanitär utrustning och standard inom sådant område och de kan redan av detta skäl inte anses längre representera något egentligt värde. Vid nu angivna förhållanden finner Va-nämnden att kommunen skäligen ej kan förpliktas att utge någon ersättning för anordningarna. S.H:s talan kan alltså inte bifallas.

Va-nämnden lämnade S.H:s talan utan bifall.

Beslut: 1975-02-18, BVA 20

Mål nr: 69/73

Litteratur: prop. 1970:118 s. 145 f, Körlof s. 63 f

Bouvin-Hedman s. 108 f